

назовава с три различни жанрови етикета в рамките на една студия, а именно „сложна психологическа драма“, „лирична трагедия“ и „ярка социална драма“¹³. За Христо Недялков Яворов е създател на „социално-психологическата драма у нас“¹⁴. Според Любомир Тенев „структурата на драмата води към две пиеси – една критико-реалистична и една „лирична“¹⁵. Единствено Юлиан Вучков се приклонява към еднозначното определение на автора и твърди, че „тази драма е една от съвсем малкото български трагедии“ и я обявява за „стопроцентова реалистична пиеса“¹⁶. Почти сто години жанрът на пиесата е нестабилен в критическото съзнание, но затова пък херменевтично продуктивен и отворен към различни рецепции. Предложената хипотеза за жанровото тълкуване на пиесата в посока към проблемната реалистична пиеса надали ще затвори този кръг, но поне ще се опита да го положи в практиката и теорията на актуалната тогава историческа и естетическа действителност.

Трите критически тематични полета засягат най-актуалните проблеми на драмата от края на XIX век и прехода към XX – епизацията на драматическия род, възприемането на актуалната съвременност като съдържание на една от разновидностите на модерната драма и категорията на новото трагично, различно от предходните етапи от еволюцията на литературния род. Влиянието на реалистичния роман от XIX век върху драмата от същото време е подробно изследвано от Дьорд Лукач, а по-късно и от Петер Сонди, които доказват известна епизация или романизиране на драматичната форма, характерна за драматургията от прехода между XIX и XX век. Разцветът на социално-психологическия роман в средата на XIX век с неговото отваряне към пространствата на актуалната съвременност и оформящ вкуса на литературната публика е предизвикателство към драматическата форма, което Петер Сонди формулира по следния начин: „За кризата, в която изпада драмата като литературна форма на винаги настоящите (1) междучовешки (2) събития (3) към края на деветнадесети век, е виновна тематичната промяна, която замества елементите на тази триада от понятия със съответните им противоположни понятия“¹⁷. Като следствие от кризата, в изследователската

¹³ Каракашев, В. *Драматургът на съдбовните страсти*. – В: *Българската критика за П. К. Яворов*. С., 1977, съотв. с. 361, с. 367, с. 368.

¹⁴ Недялков, Хр. *Драматургическият свят на Яворов*. – В: *Българската критика за П. К. Яворов*. С., 1977, с. 281.

¹⁵ Тенев, Л. *Драмите на Яворов*. – В: Тенев, Л. *Разкъсани мрежи*. София, 1984, с. 86.

¹⁶ Вучков, Юл. *Пейо Яворов*. – В: *Българската драматургия 1878–1944*. С., 1983, съотв. с. 270 и с. 275.

¹⁷ Сонди, П. *Теория на модерната драма*. С., 1990, с. 58.